

EUSEW 2026

Van 9 tot 11 juni ging recent de EUSEW 2026 door in de gebouwen van de Europese commissie te Brussel. EUSEW, wat staat voor 'EUropean Sustainable Energy Week', is een jaarlijks wederkerend event waarin de EU de actualiteit van haar gevoerde energiebeleid en de laatste trends en tendensen in een geanimeerd programma met vooraanstaande sprekers onder het daglicht stelt van elke burger die het thema genegen is. Hiermee worden richtlijnen uitgezet, die weliswaar in nationale wetgeving dienen omgezet, maar toch een belangrijke indicator zijn van wat er op ons afkomt.

Het programma is veelzijdig en uitgebreid. Een rode draad is moeilijk tot niet aan te geven, alhoewel die wel aanwezig is in de individuele elementen. We lichten willekeurig enkele belangrijke stukken toe.

- Het sluiten van de Straat van Hormuz heeft er toe bijgedragen dat we leven in een tijd van energiecrisis. Laten we dit vertalen naar een crisis van fossiele brandstoffen. Europa is hiervan nog sterk afhankelijk, maar tekent een traject uit van de-carbonisatie naar NET ZERO.
- In antwoord op die voornoemde crisis wordt versneld het T-MED uitgerold. Een programma dat hernieuwbare energie en waterstof van Noord-Afrika naar het Europese vasteland wil brengen. De akkoorden met Afrika werden hiertoe afgesloten. Een investeringsplatform is voorzien voor september. Een oproep tot projecten zal gelanceerd worden. De doelstelling is tegen 2035, 15 GW aan hernieuwbare energie te transfereren.
- Verwarming en koeling impliceert in Europa 50% van het totale primaire energieverbruik. 1/3 hiervan wordt restwarmte en gaat actueel verloren. Door de klimaatverandering neemt de vraag naar koeling nog toe. Lokaal beleid, met in het bijzonder warmtepompen, moet hierin kentering brengen. Steden en gemeenten met meer dan 45.000 inwoners moeten voorzien in een 'Verwarmings- en koelingsplan'. Het verminderen van de vraag en lage temperatuur warmtenetten zijn hierbij sleutelelementen, maar ook geothermie en restwarmte (van datacenters). De praktijk toont echter aan dat warmtepompen op vandaag economisch nog niet rendabel zijn. De ratio tussen de elektriciteits- en gasprijs, die schommelt tussen 2,5 en 3, afhankelijk van de natie, speelt hierin een voorname rol, maar ook de elektrificatie vormt een drempel. Het verhogen van de COP (Coëfficiënt Of Performance) van de warmtepomp resulteert dan weer in een gunstig effect.

- De uitrol van hernieuwbare energieën zoals zon- en wind is volop in opmars. Het aandeel in de primaire energiemix neemt steeds toe.
Het intermitterend karakter geeft echter aanleiding tot een steeds grotere nood aan flexibiliteit. Tegen 2030 streeft de EU naar 20 GW aan energetische opslagcapaciteit, waarbij opslag op de lange termijn een sleutelrol moet spelen. De business case, aansluiting op het net en de lange termijn van vergunning vormen hier op vandaag struikelblokken. Het streefdoel mag echter niet een zijn van financieel winstbejag, maar een van stabiliteit van het net. Ook andere alternatieve technologieën moeten hiertoe bijdragen.
- De fluctuaties tussen de vraag in en het aanbod aan elektriciteit, met in extremis de zogenaamde ‘dunkelflaute’ (een periode van weinig tot geen wind in de winter (geen zon)) leidt tot instabiliteit van het elektriciteitsnet, met variatie in de netfrequentie tot gevolg. Op vandaag wordt dit ingevuld met FRC (Frequentie Regulation Containment), aFRR en mFRR (automatic and manual Frequentie Regulation Reserve) markten. Naar het model van de VS moeten internationaal gekoppelde HVDC (High Voltage Direct Current) hoogspanningsnetten een betere oplossing bieden. Vandaag is de technologie hier nog niet klaar voor, maar wordt verwacht medio 2032.

Aandacht was er ook voor de actuele realiteit. De oorlog in Oekraïne, de oorlog in Iran, het sluiten van de ‘Straat van Hormuz’, het gewijzigde Amerikaanse (Trump) beleid, met de handelstarieven in het bijzonder, de toenemende economische druk vanuit China laten hun sporen na in het Europese (economische) landschap.

Europa kiest hier voor een duidelijke koers. Een van ABC, ‘Anything But China’, een van Industrial Acceleration Act, en een van financiering van Innovatie en Competitie. De snelheid waarmee dit wordt uitgerold speelt een determinerende rol.

‘Made in EU’ wordt een strategie van Cleantech. 6 domeinen waarin de EU de waardeketen ‘in eigen beheer’ wenst uit te voeren, nl. warmtepompen, zon- en windenergie, batterijen, installaties voor elektrolyse en nucleair.

In concurrentie met China moet er in de actuele waardeketen rekening gehouden worden met overcapaciteit, en een strategische kostenhandicap, m.n. in de energie. Waar transport een barrière vormde is dit vandaag geen realiteit meer.

Europa moet kiezen voor een leiderschap in deze Cleantech, gebaseerd op een systemische aanpak van het product. Afsluiten van de markt is geen optie. De concurrentie moet op een eerlijke manier gevoerd worden in een geglobaliseerde markt. Dat is de sleutel tot waardevolle vooruitgang.

Voorspelbaarheid van de markt is een belangrijke voorwaarde om de industrie in Europa te houden. Het beleid zal wel de nodige barrières dienen in te bouwen om tot een eerlijke concurrentiestrijd te komen.